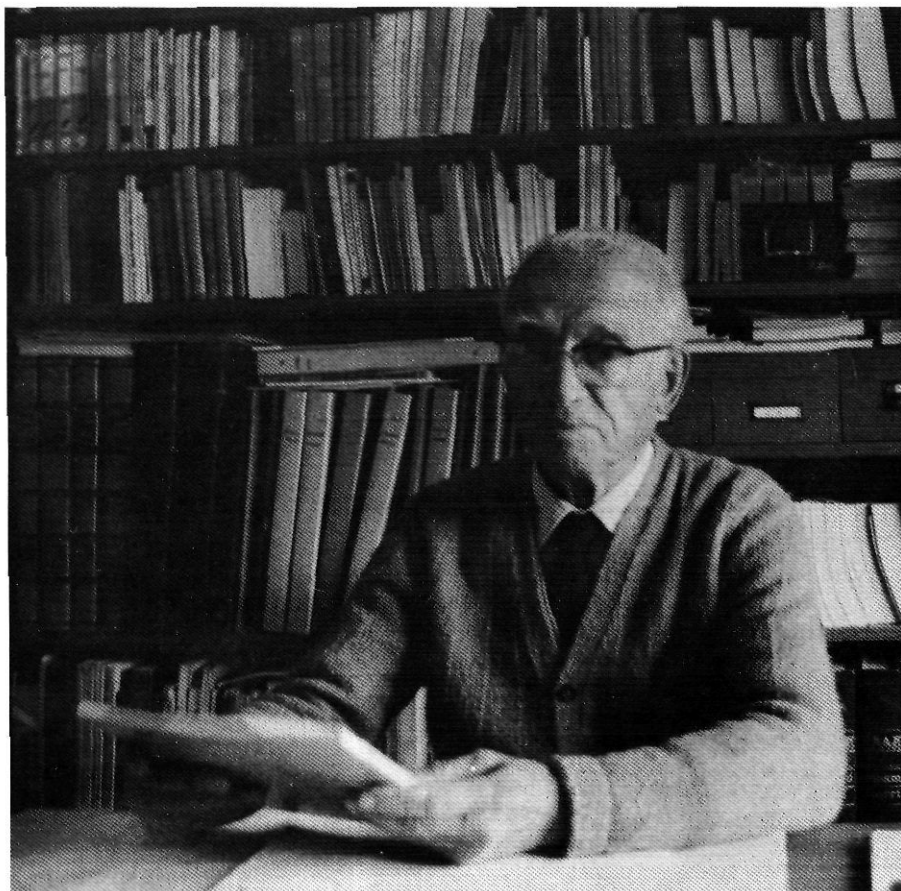

• *Només d'obrir la vella i il·lustre Geografia General de Catalunya de Carreras i Candi, en el volum dedicat a Girona i escrit per Botet i Sisó, hom pot trobar sobre Pals aquesta explícita referència: "lo terme és planer; des de les Roques del Racó a la desembocadura del Ter lo forma una platja baixa rodejada d'aiguamoixos". Negar-los ara, doncs, és negar la història. Però no caldria pas anar tan lluny. El llibre Pals de Marquès i Suriñach, que avui mateix es ven a les botigues del poble, diu que "el nom de Pals deriva de Palus, que significa lloc palustre, pantanós, situat a les immediacions de les llacunes formades pels rius Ter i Daró en el seu mans camí cap al mar". Pals, doncs, vol dir exactament Aiguamolls. Negar-los és més que negar la història: és negar la identitat.*

• *Dèiem, fa dos mesos, que Figueres encara no ha trobat el seu camí d'identificació i de projecció. Aquesta evidència en el camp institucional es contradiu, sortosament, en el terreny de la iniciativa privada. Per exemple, el "suplement literari i cultural" del setmanari Hora Nova, publicat amb el títol de Papers Empordanesos, porta una bona empremta de futur. Ja fa dos anys que surten cada mes, impresos amb tinta lila, aquests papers densos i oberts, d'un contingut empordanès i universal alhora. Rafael Pascuet, que n'és el coordinador, els ha descrit en una recepta culinària com un paté de ploma i pinzell tallat a llesques i gratinat a l'offset, amb "un sofregit de cultura general i ceba tendra". El resultat és exquisit. Malgrat els rellotges tous de Dalí i el rellotge municipal perdut, a Figueres hi ha gent amb l'hora permanentment avançada.*

• *El tic és fàcil de comprovar. Quan els nostres polítics, del partit que siguin, s'expressen públicament en castellà, obliden automàticament el nom oficial de Girona i retornen a la denominació de Gerona que durant tants anys ens havia estat imposada. Heus aquí el regne de la paradoxa i de la inconseqüència: tanta campanya a favor de la "I" per acabar abdicant a favor de la "E".*

Lluís Esteva, "reclòs en l'aïllament feliç de les seves indagacions".

Placeta de Lluís Esteva

De tant en tant, en Lluís Esteva i Cruañas es presenta a casa dels amics amb aire de venedor de llibres. Venedor, però de confiança: només serveix a subscriptors prèviament convençuts i ofereix obres garantides. Generalment es tracta del darrer volum de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà, que presideix. Ell mateix n'ha escrit o n'ha coordinat els textos, n'ha vigilat la impressió i ha tingut la cura d'editar-lo com després la té de distribuir-lo. Per cobrir personalment tot el procés, només li faltaria haver fabricat el paper.

Amb en Lluís Esteva, mentre li compres el llibre, pots parlar-hi de tot: d'en Pere Caner de Calonge que fou el seu amic; dels dòlmens de les Gavarres que ha estudiat a fons; de Sant Feliu de Guíxols, que coneix pam a pam; de l'arxiu municipal que ha ordenat amb paciència; del museu que ha renovat i dignificat. O de l'antic campió de futbol que va ser, o d'aquell mestre de Begur que, de la mà del doctor Pericot, va començar a engrescar-se per la història i encara li dura.

Poques persones tenen la sort de rebre en vida l'homenatge que s'ha tributat a Lluís Esteva. Amb motiu dels seus 80 anys, l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols ha donat el seu nom a una placeta, arran del monestir on ha treballat tant de temps. Allà dins, —va dir l'alcalde, Josep Vicente— "reclòs en l'aïllament feliç i re-creatiu de les seves indagacions, salvava per a gaudi seu i benefici dels altres el que tots hem de necessitar algun dia com part de nosaltres mateixos".

Ara en Lluís Esteva, amb 225 escrits publicats, prepara un llibre sobre l'evolució de Sant Feliu. Podrà fer-hi constar que l'última fita urbanística és aquesta plaça minúscula i assolellada que porta el seu nom.